

Bezinning in de vastentijd en op corona

Wim Beekman (64) beleefde als classisdominee van Fryslân een bijzonder jaar. In zijn wekelijkse columns in de *Leeuwarder Courant* ging het afgelopen jaar veel over corona. Nu verschijnt daarover een boek, waarin hij ook de vastentijd met zijn levenservaringen verbindt.

Interview

Lodewijk Born

Het idee voor het boek is ontstaan op een bijzondere manier, vertelt Beekman. „Ik stuur mijn columns altijd vooraf naar wat familieleden en wat mensen in het land, die op die manier 'meelezen'. Een van hen is Leo Fijen, uitgever van Adveniat, en bekend als schrijver en tv-presentator. De columns gaan altijd over onderwerpen waardoor ik geraakt word. Dingen uit het dagelijks leven, ontmoetingen, gesprekken, over wat ik lees en beleef. Ik kan ook niet over andere dingen schrijven.”

Sinds vorig jaar maart gingen die columns heel vaak over de coronapandemie. „Leo Fijen las die columns en zei: 'Hier moet je wat mee. Het is een kroniek van een coronajaar.'” In totaal schreef Beekman 22 keer over het onderwerp in de zaterdagse column op de opiniepagina van de *Leeuwarder Courant*.

Het wonder is dat mensen die met grote tegenslag te kampen krijgen gewoon doorgaan

De eerste column die in het boek is afgedrukt is 'Vrees niet', uit maart toen hij als classispredikant namens de landelijke kerk moest meedelen dat ook de Friese kerken in lockdown gingen. Voor het eerst in de 35 jaar dat hij dominee was moest hij zo'n ingrijpende boodschap brengen. 'Ik vrees met grote vrees, om het in Bijbeltaal te zeggen. Ik vrees voor het coronavirus. Voor het welzijn van kwetsbare, vooral oudere mensen. Voor te volle ziekenhuizen, voor te weinig artsen en verpleegkundigen.' Profetisch bijna, voor wat er ging gebeuren tijdens de eerste golf.

En hoe Beekman hoopte op 'creativiteit van ons allen'. 'Dat het niet zal zijn 'ieder voor zich en God voor ons allen.' Maar 'God voor ons allen, en wij dus voor elkaar'.

Omrop-diensten

Hij was er zelf onderdeel van hoe de kerk zich opnieuw moest uitvinden. „Ik zat ook op zondagochtend in bed voor de televisie te kijken naar de diensten van Omrop Fryslân.” Hij voelde het gemis dat de kerken dicht gingen, dat je niet meer mocht zingen en wat het met hem deed toen hij voor het eerst wél weer naar de kerk kon. In de anderhalvemetersetting weliswaar, maar toch.

Beekman ging ook een keer voor in de tv-viering in Franeker en werkte achter de schermen mee aan de

voortzetting ervan na de zomervakantie. „Ik had een gesprek met Ingrid Spijkers, hoofdredacteur van Omrop Fryslân en Sybren Terpstra, eindredacteur, en zei: 'We moeten hier mee doorgaan.' Er keken soms wel 60.000 mensen naar de tv-diensten. Mijn echtgenote werkt in de wijkverpleging en bij zes van de acht adressen waar ze op zondagochtend langskwam, stond die dienst aan. Maar Omrop Fryslân vertelde wat zo'n uitzending kostte en dat men daar geen budget voor had. Zo is de Werkgroep Tsjerke-tsjinsten yn Fryslân ontstaan, samen met de Raad van Kerken in Fryslân en de Omrop.”

De columns gaan ook over het dragen van mondkapjes, het halen van wc-papier bij de supermarkt en het zo veranderde contact in coronatijd. „Ik dacht zelf ook: 'hebben mensen nog wel zin om wéér verhalen over corona te lezen in een boek?' Maar toen ik ze aan uitzoeken was en herlas, merkte ik ook dat het een functie heeft: als een herbeleving van die bizarre tijd, een vorm van rouwverwerking. Van iets wat we allemaal hebben meegemaakt, ieder op een eigen manier.”

Wat Beekman schrijft is geschreven uit een Fries perspectief, maar dat is volgens hem geen beletsel dat anderen – buiten de provincie – het boek ook met interesse zullen lezen. „Ik ben zelf enorm fan van Daniël Lohues, die zingt en schrijft vanuit zijn beleving in Drenthe. Je want daar zelf dan niet, maar daardoor krijgt het wel een bedding. Zo is het ook met mijn columns.”

Broosheid

Het boek bevat naast de 22 coronacolumns ook nog 47 die zijn gekoppeld aan de vastentijd, te beginnen vanaf Aswoensdag. Het zijn columns die gaan over thema's als zelfdoding, het verlies van een dierbare, enzovoorts. Kortom: over het kwetsbare bestaan. „Broosheid is van alle tijden, en dit zijn universele thema's die goed aansluiten bij de bezinningsperiode richting Pasen.”

Een van die columns gaat over zijn zusje dat overleed bij de geboorte, toen Beekman zelf vier jaar oud was. Het was de enige keer dat hij zijn vader zag huilen. 'Eventjes. Toen vermande hij zichzelf en vroeg ons niet met mama over het kindje te spreken', zo tekende hij op in de krant. „Dan zie je als kind je vader huilen en je kunt niks doen. Ik heb heel lang met dat verlies geworsteld.” Ook omdat zijn vader er nooit over wilde praten. 'Tot twee weken voor zijn eigen sterven. En weer zag ik tranen in zijn ogen. Wat wij nooit hebben geweten, werd toen duidelijk: ook onze vader heeft altijd verdriet gehad over het sterven van zijn derde kindje.'

„Toen we zijn begrafenis voorbeelden, vonden we achterin de trouwbijbel van onze ouders een aantekening van onze moeder: 'Grafje van ons kindje: E 178.' We hebben toen ons zusje uit haar grafje laten nemen en haar bij de begrafenis van onze vader in het

Wim Beekman bij de Lebunuskerk in Molkwerum: „Het wonder is dat mensen die met grote tegenslag te kampen krijgen gewoon doorgaan, op hoop van zegen.” Foto: Sandra Haverman

graf van onze ouders bijgezet. In een mandje. Bovenaan de grafsteen staat te lezen 'Onze ouders' met hun namen. Daaronder 'Ons zusje', met de dag van haar geboorte en sterven.”

Beekman schrijft sinds 2011 columns voor de *Leeuwarder Courant*, maar op juist deze kreeg hij „ontzettend veel reacties”. „Omdat het iets is wat anderen ook meemaakten in al die decennia. Ik was bij een echtpaar op huisbezoek en toen vertelden ze mij dat ook zij jong een kind verloren. Dan deel je ineens een gezamenlijke ervaring, diep verdriet, wat van grote betekenis is geweest voor je leven.”

Er zijn ook bijdragen opgetekend over ludieke en opmerkelijke momenten, zoals dat Beekman mee mocht met een kotter om eens ouderwets te vissen op het IJsselmeer. 'Op de dinsdag zitten onze netten vol met waterplanten en een enkele krab. Geen vis te bekennen. Maar je bent visser of niet, het kan een keertje misgaan. En we hebben ons goed voorbereid, dus we zetten ons over onze teleurstelling heen, maken de netten weer in orde en zetten ze opnieuw uit.'

Ook de tweede keer levert het niet veel op na het uitgooien van de netten. 'We hebben zowaar een aantal snoekbaarsjes gevangen. Ze blijken alle ver onder de maat, dus weer is, op die enkele krab na, de vangst nul komma nul.' Maar dan, de donderdagmorgen: 'We halen opnieuw de netten binnen. De vangst is zo groot dat de korven om de vis te bergen niet aan te slepen zijn. We werken ons in 't zweet en de stemming stijgt ten top. We besluiten de netten hier opnieuw uit te zetten. De dag erna halen we

op en maken voor het eerst in onze loopbaan mee dat wij tot onze knieën in de vis staan.'

De zondag erop preekt hij over de wonderbare visvangst van Jezus' leerlingen. 'Het wonder is niet dat Jezus het hele net kon volkrijgen. Het wonder is dat mensen die met grote tegenslag te kampen krijgen gewoon doorgaan, op hoop van zegen. Ik heb het aan den lijve ervaren.'

Het boek bevat naast de 22 coronacolumns ook nog 47 die zijn gekoppeld aan de vastentijd

In die zin is de bundel *Als het leven broos wordt* daar een weerslag van. Hoe mensen die met tegenslag te maken kregen, weer verder gingen. Die lieten zien dat de dood niet het laatste woord had en heeft. En ook corona niet.

Het boek gaat deze week naar 230 Friese PKN-gemeenten, die het cadeau krijgen. De Classis Fryslân heeft die weggeef-exemplaren betaald. „Ik hoop dat het boek mensen mag bemoedigen.” Hij hoort wekelijks hoe ontzettend veel er van collega-predikanten en kerkenraden wordt gevraagd om het kerkelijk

leven anders in te vullen. Zonder dat er nog zicht is op een einde van de tunnel. Ook met een vaccin, waar hij een column aan wijdde.

En nu begint dan de veertigdag-tijd, deze week. „Ik keek er eens naar en besefte hoe ik jarenlang in kerkbladen schreef hoe bijzonder deze tijd richting Pasen is. Een tijd van bezinning, van inkeer. Maar nu heb ik dat gevoel misschien nog wel sterker. Je werkt thuis, je bent aan het videobellen, en alles wat je voorheen als 'gewoon' beschouwde is anders geworden. Dan ga je nadenken: wat is écht belangrijk in het leven, wat van waarde.”

Dopen kleindochter

Eén ontboezeming doet hij in het boek: de doop van zijn jongste kleindochter. 'Voor mij een van de hoogtepunten in mijn domineesbestaan, want ik mocht haar dopen. Ik voelde me zo trots als een aap met zeven staarten, en zij was de mooiste dopeling in de wereld.' Kleinkinderen zijn voor grootouders de kroon op hun leven, kinderen zijn trots op hun voorouders, aldus Beekman.

Morgen, in het Karmelklooster in Drachten, zal een van zijn kleindochters, samen met hem, het eerste boek in ontvangst nemen en een column die over haarzelf gaat voorlezen.

Als het leven broos wordt. Bezinning voor Vastentijd. Wim Beekman. Uitgeverij Adveniat. Prijs: 14,95 euro

